

سرشناسه	فریشلر، کورت.	Frischler, Kurt
عنوان و نام پدیدآور	عایشه بعد از پیغمبر / نویسنده کورت فریشلر؛ مترجم ذبیح‌الله منصوری.	
مشخصات نشر	تهران: نگارستان کتاب، ۱۳۹۳.	
مشخصات ظاهری	۴۶۲ ص.	
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۹۰-۰۷۶-۱	
وضعیت فهرست‌نویسی	فیفا.	
یادداشت	کتاب حاضر برگرفته از مقالات مجله خواندنی‌هاست که توسط ذبیح‌الله منصوری در سال ۱۳۴۴ از انگلیسی به فارسی ترجمه شده است.	
یادداشت	چاپ قبلی: امیرکبیر، ۱۳۴۳.	
موضوع	عایشه، بنت ابی‌بکر، ۹ قبل از هجرت - ۵۸ ق.	
زبان	منصوری، ذبیح‌الله، ۱۲۸۸ - ۱۳۶۵. مترجم.	
رده‌بندی	۱۳۹۳ ع ۲ ۴ ف / ۴ / ۲۶ BP	
رده‌بندی دیویدی	۲۹۷/۹۷۲۴	
شماره کتابشناسی ملی	۳۵۳۰۵۳۱	

عایشه بعد از پیغمبر

نوشته	کورت فریشلر
ترجمه و اقتباس	ذبیح‌الله منصوری
چاپ اول	۱۳۹۳
شمارگان	۱۱۰۰ نسخه
لیتوگرافی	توس
چاپ	رقاه

ISBN 978-600-190-076-1

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۰-۰۷۶-۱

انتشارات زرین: تهران، میدان انقلاب، ابتدای خ آزادی، جمالزاده جنوبی، کوچه آقاصوبانی، پلاک ۱۷

تلفن: ۶۶۹۰۹۹۴۵ - ۶۶۹۵۹۷۸۵

انتشارات نگارستان کتاب: تهران، انقلاب، خ فجر رازی، خ وحید نظری، پلاک ۸۲، طبقه ۸، واحد ۱۸

تلفن: ۶۶۴۶۴۱۱۲

حق چاپ برای ناشرین محفوظ است

«قیمت: ۲۵/۰۰۰ تومان»

این سرگذشت انسانهاست

در میان انواع مسائل موضوعات خواندنی و شنیدنی و کتابهای مربوط بآن، تمیضانم در سرگذشتها و تراجم احوال که با این سرگذشت انسانها سروکار دارد، خاصه سرگذشت‌های مربوط ببزرگان، چه رازی نهفته است که انسان بخواندن آن راغب و بدانستن و شنیدن سرنوشت قهرمانانش مایل میباشد.

با آنکه سرگذشت و سرنوشت انسانها همگی، مانند غم عشق، يك قصه بیش نیست و آنها هم با وضعی کم و بیش متفاوت عبارت از، بدنیآ آمدن، خوردن و خوابیدن و تولیدنسل کردن، و یاد رزاه بهتر کردن این هر سه، دست تجاوز و تعدی بهمه چیز دراز است. معنی هر وقت، هر جا، و از هر دهان که میشنویم، برایمان نامکرر است.

گوئی مردم در هر عصر و دیار، بقلم سرگذشت یکدیگر از آن نگاه میکنند و بنوادر استان آن، از آن جهت گوش میدهند که شاید، آینده و حال و بطور کلی سرنوشت و وقایع دیگران و عدم موفقیت خویش را در لابلای فصول و سطور این جام جهان نما جستجو کنند.

بدیهی است هر قدر این سرگذشتها با وضع روحی و خصوصیات اخلاقی و مذهب اجتماعی و زندگی خانوادگی افراد بیشتر شباهت و سروکار داشته باشد برای آنها لذت بخش و در این حال عبرت آورتر است. شاید علت عمده استقبال مردم از قصه‌ها و افسانه‌ها در قدیم که امروزه در غربت رمان و تئاتر و فیلم درآمده بیشتر بخاطر همین جنبه آن باشد که سرنوشت عایشه ام المومنین، همسر رسول خدا (ص) یکی از جالب‌ترین و در عین حال واقعی‌ترین آنها میباشد.

زندگی عایشه، بعد از پیغمبر تنها سرگذشت يك فرد، یا يك قوم و ملت، یا کیش و آئین و یا کشور و سرزمین نیست، این سرگذشت و سرنوشت نوع انسان است که کم و بیش با اندکی اختلاف در هر جا و در هر زمان، در مورد هر کس بنحوی تکرار میگردد و تا دنیا نیست و دندان هست و برای خوردن هست، تکرار خواهند شد.

اینکه میگویند، «تاریخ تکرار می‌گردد» و درست هم میگویند. این تاریخ نیست که تکرار می‌گردد این رفتار و اعمال ما انسانها و خواست‌ها و تمنیات ارضاشده و نشده ما است که در چهارچوب غرائز طبیعی و طبایع ذاتی ما به نسبت وضع روحی و جسمی و سنی و جنسی و اجتماعی ما بصورت رشک و طمع و ترس و تهور و تقوی یا برتری‌جویی و جاه‌طلبی و نوع دوستی، عرض اندام میکند و پیوسته تکرار میشود.

سرگذشت عایشه آئینه تمام نمائی از روحیات انسانی است که در هر عصر و زمان بمقتضای طایع متلون آن، با وجود انواع قیود دینی و مذهبی و ملی و اجتماعی و اخلاقی و خانوادگی، هر کس در هر وضع بی‌اختیار بنده و برده روحیات و نفسانیات خوب و بد خویش بوده است.

در این سرگذشت شنیدنی و مستند خواهید دید که انسانهای مسلمان، بیست و چهار سال بعد از رحلت پیغمبر اکرم (ص) در مدینه پایتخت اسلام، برچنانشین پیغمبر و یکدیگر، هما نظوری‌باغی شدند و بریدند. ساسان و آل او و بیت المال مسلمین و سکنه بیگانه شهر را غارت کردند که ۶۳ سال بعد در کربلا فرزندان (ع) کردند و قرینها قبل از اسلام هونها با ملل دیگر و قرینها بعد از اسلام پیروان سایر ادیان خود را هونها در سایر جاها بادیگران و در اینکار بقول نویسنده کتاب، «نه تنها اصول انسانیت و رسوم دین بلکه تمام قوا و جوانمردی و تمصب قومی که عربها درباره آن اشتها داشتند نیز زیر پا گذاشتند».

سرگذشت عایشه که هر کس هر چه باشد بالاخره همسر رسول خدا (ص) و یکی از هوشمندترین دختران با عرض و با تدبیر و حجت آنقدر آموزنده است و در لابلای قسمت‌های مختلف آن بقدری سرمشق‌های سودمند و زیان‌بخش و وجه‌های عبرت‌آور وجود دارد که در صدها سرگذشت دیگر، مفاهیم و نکات آموزنده دینی و تاریخی و سیاسی و نظامی و اقتصادی و اجتماعی و روانی نظیر آنرا نمیتوان پیدا کرد.

اهمیت این نکات عبرت‌آور برای مسلمانان اموما و ما شیعیان و ایرانیان خصوصاً بیشتر از آن جهت و از آن روست که قهرمانان آن اربابان اکرم صلی الله علیه و اله و سلم گرفته تا خلفای راشدین و ائمه طاهرين صلوات الله عليهم اجمعین، همگی از نصیبت‌های بزرگ و معروف تاریخ جهان و مورد علاقه مسلمانان می‌باشند، همچنین سایر صحابه و مسلمانان صدر اسلام.

سرگذشت عایشه، سرگذشت زندگی يك زن تها است، سرگذشت بعثت و قیام و معراج و معجزات رسول خداست (ص) سرگذشت عروسی و ازدواج ساده و بی‌شمار و هدای حضرت زهراست (ع) شرح تقوی و مردانگی‌های علی مرتضی است (ع) بیان آقائی و بزرگوایی و اصالت و نجابت ذاتی و خافواگی سیدالشهداست (ع) و بالاخره برای ایران و ایرانی شرح قیام و بعثت ساسانیان و افتادن کاخ مدائن و فرس بهارستان و میلیاردها طلا آلات و جواهرات خزائن آن بدست حباب می‌باشد. و به هم رفته اهمیت و عظمتی که خواننده مسلمان و پیرو قرآن اعم از شیعه و سنی در این کتاب نسبت بیزرگان صدر اسلام و مفاخر آن درك و احساس میکند در هیچ کتابی یکجا احساس نخواهد کرد.

برای ما و مجله خواندنیها موجب نهایت مسرت و افتخار است که بعد از کتاب گران‌بهره «محمد پیغمبری که از نو بایده شناخت» و سرگذشت تاریخی و ملی و مهنی «شاه جهان ایران» سومین نشریه خواندنیها را بایک چنین سرگذشت آموزنده و عبرت‌آور، دینی و اجتماعی و اخلاقی تحت عنوان، «عایشه بعد از پیغمبر» با اجتماع مسلمانان جهان و مردم فارسی زبان و شیعه مذهب ایران تقدیم میکنیم. و از اینکه با انتشار این اثر قدیمی به هدف اصلی و اساسی و انسانی خود که نزدیک کردن فرق اسلامی و اتحاد برادران مسلمان جهان می‌باشد نزدیک شده ایم بی نهایت خرسندیم.

اهمیت این نشریه همانند آن دو نشریه نخست بیشتر از آن روست که بقلم يك نویسنده بیگانه

و غیر مسلمان با تحقیق و تتبع در کتب دینی و اسناد تاریخی مسلمانان بی هیچگونه تعصب و افزودن
پیرایه‌ای بر آن نوشته شده، بنابراین خوانندگان همانطوریکه مترجم محترم نیز در هر مورد به موقع در
متن کتاب تذکر داده‌اند در خواندن روایات تاریخی باین موضوع توجه فرموده مخصوصاً برادران
دینی، اعم از شیعه و یاسنی این نکته را در نظر داشته فراموش نکنند که ما مسلمان و شیعه مذهب هستیم
و این کتاب را از زبان دیگران بزبان فارسی ترجمه کرده و در ایران چاپ میکنیم.

www.ketab.ir

توضیح مترجم

کتابی که اینک بخوانندگان تقدیم میشود دوسمین کتاب از نشرات مجله خواندنیها بترجمه این توان میباشد حاوی کلیات وقایع دنیای اسلام است از رحلت حضرت ختمی مرتبت صلی الله علیه و آله تا زین خلیل (معرفه بوسفیان)، و در واقع این کتاب، از لحاظ تاریخی متمم کتاب (محمد پیغمبری) از نویسنده بخت بشمار میآید و هر کس آن کتاب را خواند میباید این کتاب را هم بخواند. این کتاب از زبان بنیادین (بنیادین) رئیس پلیس مخفی (معاویه) نقل میشود و (معاویه) در دنیای اسلامی، اولین خلیفه است که پلیس مخفی بوجود آورد.

بطوریکه از طالب کتاب (عایشه ام المؤمنین) همسر رسول الله (ص) در تمام وقایع سیاسی بعد از رحلت ختمی حضرت (ص) مستقیم یا غیر مستقیم دست داشته و به همین جهت نام کتاب را (عایشه، بعد از پیغمبر) انتخاب کردیم.

سبک مطالب این کتاب طوی است و خواننده را خسته نمیکند و برعکس بعد از هر فصل راغب میشود که فصل دیگر را بخواند و با اینکه کتابی تاریخی میباشد، هر خواننده، آن را مثل یک افسانه شیرین، با میل و شوق میخواند.

در این کتاب مطالبی هست که برای ما زندگی دارد چون از منابعی اقتباس شده که مابدان دسترسی نداریم و قسمتی زیاد، از کتابهای ما از دوره (دوره تاریخی، از ایران خارج شد و در موزهها و کتابخانههای مغربزمین جا گرفت و (کورت فریشلر) نویسنده آلمانی این یادداشت های تاریخی از آن منابع استفاده کرده و همچنین از منابع دیگر هم استفاده بسزا نموده است. در این کتاب مطالبی است بعنوان (توضیح مترجم) که در راج از متن میباشد و مترجم آنها

را برای توضیح بعضی از قسمت های کتاب لازم دانسته است. کتاب حاضر قبل از اینکه جداگانه چاپ شود در مجله خواندنیها به نشر گردید و هنگام انتشار آن از طرف خوانندگان محترم، تذکراتی داده شد که مربوط بود باختلاف در متون تاریخی راجع به بعضی از حوادث

از جمله تذکراتی که (زید بن حارثه) غلام آزاد شده رسول الله (ص) در جنگ (موت) در سال هشتم هجری کشته شد و نمیتوانست دوره خلافت معاویه را ادراک کند تا مورد تحقیق (ثابت بن اوطاة) قرار بگیرد و سلمان فارسی و پنجم هجری زندگی را بدرود گفت و او هم نمیتوانست دوره خلافت (معاویه) را ادراک نماید تا اطلاعات خود را در دسترس (ثابت بن اوطاة) بگذارد و ما توضیحی را که در موقع انتشار این یادداشت ها در مجله خواندنیها دادیم تکرار میکنیم و میگوئیم تاریخ مرگ قسمتی از معارف اسلام در قرن اول هجری مورد اختلاف است و این اختلاف بقدری است که حتی در

مورد تاریخ رحلت حضرت ختمی مرتبت (ص) هم وجود دارد و ماسیحیان میگوئیم که پیغمبر اسلام در ثلث سوم ماه صفر رحلت فرمودند و مسلمین دیگر میگویند تاریخ رحلت حضرت رسول الله (ص) ثلث دوم ماه ربیع الاول میباشد و اختلاف تاریخ فوت برخی از سرشناسان اسلام در قرن اول هجری مثل بعضی از همسران رسول الله (ص) به پنجاه سال هم میرسد.

(کورت فریشلر) در مورد (زید بن حارثه) و (سلمان فارسی) مأخذهایی را مورد استفاده قرار داده که قائل بتأخیر تاریخ مرگ آنها بوده و طبیعی است که نظریه منقدین ما محترم است و ما نمیتوانیم نظریه آنها را تردید کنیم و نه نظریه نویسندگان این کتاب را.

(کورت فریشلر) آلمانی است و این کتاب را بزبان آلمانی نوشته، ولی مترجم، از متن انگلیسی این کتاب استفاده کرده و عنوان متن آلمانی کتاب (کورت فریشلر) چنین است: (عایشه همسر محبوب محمد).

همین کتاب، بوجود نیامده که از اقتقاد مصون باشد و این کتاب هم از قاعده کلی مستثنی خواهد بود. اطلاعاتی که در این کتاب جمع آوری شده بقدری زیاد و متنوع است که منقدین با انصاف نمیتوانند که البته این اثر برای اطلاع از وقایع دوره خلفای راشدین تا زمان خلافت (معاویه) و نقشی که در این امر ایفا نمین) در آن حوادث داشته فوق العاده مفید است و گنجینه ای است از اخبار و حوادث تاریخی از زمان رحلت حضرت رسول الله (ص) تا دوره خلافت (معاویه) که تا کنون بگوش عده ای زیاد نرسیده است.

ذبیح اله منصور

فهرست مطالب و موضوعات

با آنکه عناوین فهرست از روی مطالب مندرج در متن کتاب تهیه شده، چون اساس این سرگذشت بصورت تحقیقات از افراد میباشد، بناچار بسیاری از مطالب و موضوعات مستقل دیگر که وجود داشتند در زیر عناوین جداگانه ای در ستون مقابل ذکر شده اند.

همین مناسبت بمنظور تسهیل کار خوانندگان در مراجعات بعدی بکتاب، علاوه بر عنوان که شامل موضوع کلی مطلب است، سایر مطالب مختلف و مندرج در زیر آن عنوان نیز بعنوان موضوع در ستون دیگر اشاره شده است.

ردیف	عنوان	موضوع	صفحه
۱	نظر رئیس پلیس مخفی معاند در باره طرز تهیه این سرگذشت	گفتی که معاویه باریس پلیس خفیه و دادن مأموریت تحقیق درباره عایشه	۱
۲	زن زیبا و جوان ابوبکر در آستانه مرگ و زایمان	تحقیق از قابله - خطر مرگ برای نوزاد و زانو - اسعد از خدیجه همسر محمد (ص)	۳
۳	شب که عایشه بدنیا می آمد، در خانه محمد (ص) چه خبر بود؟	مشاهدات در سر آمدن سال قابله در خانه محمد (ص) - تولد و روحی پر رسول خدا (ص) - خطر محمد (ص) در تعقیب پدرش بقارحرا رفت ابوبکر خدیجه نیز محمد را آوردند	۷
۴	تحقیقات از (شفره) شاعر معروف درباره عایشه	بازار مکاره (عکاظ) و اهمیت شاعران و سخنوران در آن - توهین (شفره) به (لبید) شاعر و حمایت عایشه از (لبید)	
۵	هنگامیکه محمد (ص) مردم را بدین اسلام دعوت کرد	بیانات محمد (ص) خطاب بمردم - اثر قرآن خواندن عایشه در مستمعین - تحقیق از (عنتر) غلام پیغمبر (ص) و خدمتگزار فاطمه (ع) - چگونگی زندگی پیغمبر (ص) و اهل بیت او در کوهستان شعب	۳۶

ردیف	موضوع	عنوان	صفحه
۶	وفات خدیجه هفتم پیغمبر (ص)	علی (ع) برای خرید خواربار بشهر رفت - وصیت خدیجه در باره فاطمه (ع) - مرگ ابوطالب عموی پیغمبر (ص) و بازگشت مسلمین از تبعیدگاه شیب به مکه	۴۱
۷	عروسی و ازدواج حضرت فاطمه (ع)	گفتگوی پیغمبر (ص) با علی (ع) در باره ازدواج با فاطمه (ع) - چگونگی عروسی و سرود مخصوصی که با این مناسبت خوانده شد	۴۹
۸	بیماری و وفات دختر پیغمبر (ص)	وصیت حضرت فاطمه (ع) به علی (ع) درباره کودکان بی مادر در آخرین لحظات حیات - مرگ علی (ع) بر باین فاطمه و بر سر مزار همرش	۵۶
۹	خواستگاری از عایشه	تحقیقات از (لیدر) شاعر - بیان فلسفه نماز از زبان ابوبکر	۶۱
۱۰	عایشه مدینه پیغمبر (ص) در خانه خدا	تحقیق از خادم کعبه - فریاد عایشه محمد (ص) را از خطر نجات داد - در حین سوء قصد محمد (ص) همچنان مشغول نماز بود	۶۶
۱۱	ازدواج محمد (ص) عایشه	تحقیق از سوده همر رسول خدا درباره ازدواج خودش و عایشه با پیغمبر (ص) - چگونگی نزول وحی بر پیغمبر (ص) - بیان آرزوها و آمال عایشه و اهمیت آن از زبان سوده	۷۳
۱۲	محمد (ص) و ابوبکر در مدینه	تحقیقات از جوانان - محاصر د خانه محمد (ص) از طرف کفار و خوابیدن علی (ع) بجای محمد (ص) - رفتن عایشه بدین محمد (ص) و ابوبکر در غار و حرکت آنها بدینه	۸۳
۱۳	اظهارات پیشوای یهودیان مدینه درباره پیغمبر اسلام (ص) و همرش	باختن دانشمندی یهودی با محمد (ص) - اعلام خطب پیغمبر (ص) درباره توسعه اسلام - تبلیغ زنان یهودی از طرف عایشه	۹۲
۱۴	شبی که کفار علی (ع) را بجای محمد (ص) دیدند	تحقیق مجید (سوده) - سؤال ابوسفیان از علی (ع) درباره محمد (ص)	۱۰۳
۱۵	وضع زندگی عایشه در مدینه	ساختمان مسجد مدینه - زندگی عایشه در مدینه و همران او در مدینه	۱۰۷
۱۶	اختلاف با یهودیها در باره کلمه (رحمن)	اختلاف طایفه (اوس) و (خزرج) - اختلافات علی (ع) درباره کلمات زبان عربی و عبری	۱۱۴
۱۷	علت محبوبیت عایشه	نیروی جاذبه و حافظه خدا دادی عایشه	۱۱۸
۱۸	صنعتگران ایرانی در خدمت مسلمین	تحقیق از (زید) غلام آزاد شده پیغمبر (ص) - گفتگوی عایشه با اسلحه سازان ایرانی	۱۲۳

ردیف	عنوان	موضوع	صفحه
۱۹	نامه پیغمبر اسلام (ص) بپادشاه ایران	گفتگوی فرستاده رسول خدا با خرو دوم پادشاه ایران	۱۲۷
۲۰	واقعه معراج		۱۳۱
۲۱	عمر بن الخطاب	تحقیق از اسلحه دار عمر بن الخطاب - مسلمان شدن شخصیتی چون عمر از معجزات پیغمبر (ص) است - سجاای اخلاقی عمر بی نظیر بود	۱۳۵
۲۲	زن هائی که مسلمین را مقطوع از اسلام کردند	جنگ با قبيله (کلب) و اسیر شدن عده ای از مسلمانان و شکنجه دادن آنان	۱۳۹
۲۳	یله آتیه روایه ایشه و اثبات بیگانه ای آن	پیغمبر بر مصیبت اسلحه دار عمر رحم آورد و او را در جوار خود جای داد و او سواد خواندن و نوشتن را آموخت - فراموشی - تهمت ناروای منافقین بزوجه رسول خدا - اسلحه دار عمر با فداکاری بیگانه های عایشه را قاتل کرد	۱۴۵
۲۴	مسئله ناپدید شدن عایشه و فرزندش و آیاتی چند بر ثبوت طهارت آن	جاما نندن عایشه از کاروان و نجات او بوسیله عقب دار قشون اسلام	۱۶۰
۲۵	ملاقات با حسین بن علی (ع)	علت بیعت حسین بن علی (ع) در ایران - توبه عایشه (ع) - مسلمین در باره عایشه احترام می نهادند - علت ناراضی مردم از خلافت عثمان - شرح جنگ جند صفین از زبان حسین (ع)	۱۶۹
۲۶	جزئیات شهادت علی بن ابیطالب (ع) از زبان فرزندش حسین (ع)	خوارج کشته شدند و چه میگفتند؟ - علی (ع) در بیت مرگ با ائیان در باره حساب بیت المال در میان داد - اظهارات حسین بن علی (ع) در باره عایشه جنگ مصر و اینکه هیچکس حاضر نشد با عایشه بجای خود شنیده است که عایشه معاویه را تشویق بحمله بمصر و کشتن محمد بن ابی بکر کرده است	۱۷۸
۲۷	چگونه پسر ابوبکر را بالب تشنه سر بریدند	جنگ (عمر بن عاص) فرزند معاویه (محمد بن ابوبکر) حاکم مکه و علی بن ابی طالب در مصر	۱۸۷
۲۸	جنگ قسطنطنیه	محاصره شهر (بیزان تیوم) و آتش گرفتن کتی های مسلمانان	۱۹۳
۲۹	وصلت های دیگر پیغمبر اسلام	ازدواج با (ام سلمه) و حفصه دختر عمر بن الخطاب - ازدواج با (ام حبیبه) دختر هند جگر خوار	۲۰۰

ردیف	عنوان	موضوع	صفحه
۴۰	مشاهدات فرستادگان پیغمبر (ص) در دربار روم	چگونه عایشه پیغمبر را بنامه نوشتن برای سلاطین جهان تشویق میکرد - در آنجا که فرستادگان پیغمبر را دستگیر کردند - چگونگی روپوشدن آنها با هرقل پادشاه روم - فقیرترین اقوام جهان اعراب عربستان بودند - نامه پیغمبر به پادشاه مصر بوسیله عثمان	۴۰۹
۴۱	دستور منع فشار بیهودیان و نصرانیان	نامه پیغمبر (ص) به (خالد بن ولید) درباره منع سخت گیریهای او نسبت به یسویان	۴۲۸
۴۲	دعای ساده رسول خدا	حکمت برقراری نماز وحشت - ترجمه خاص پیغمبر نسبت به یتیمان	۴۴۴
۴۳	بیماری و حلت پیغمبر اسلام (ص)	از عادات نیک پیغمبر اسلام عیادت بیماران بود - آغاز کالت - آخرین سخنان رسول الله (ص) - گریه علی (ع) و فاطمه (ع) بر بالین رسول خدا - بی ثباتی عمر بعد از مرگ پیغمبر (ص) در فقدان او	۴۳۸
۴۴	گفتگو بر سر جانشینی پیغمبر (ص)	چگونه ابوبکر تشویق عایشه داوطلب خلافت شد - ششوی جسم مطهر پیغمبر (ص) بوسیله علی (ع) - اجتماع تیمچه بازگشتگان انتخاب ابوبکر بخلاف	۴۵۱
۴۵	گزارش رئیس پلیس خفیه بمعاضه درباره بازداشت عایشه		۴۶۸
۴۶	گفتگوی علی (ع) و ابوبکر درباره عایشه	سکایت راهزنان که مسلمان شده بودند از بیگانه شدن حکومت شروع جنگ - تحقیق از نائب بیت المال - فرمان واگذاری ملك عایشه و اموال او به ابوبکر دیدار علی (ع) از ابوبکر و مشورت ابوبکر با امیرالمومنین	۴۷۴
۴۷	عمر بن الخطاب چگونه بخلاف رسید	بیماری و مرگ ابوبکر و شهادت علی	۴۸۴
۴۸	عمر در منتهای سادگی وارد بیت المقدس شد	هرقل پادشاه روم و نظریه هرقل در حالیکه خادمش را بر شتر سوار کرده و خود پیاده حرکت میکرد وارد بیت المقدس شد	۴۸۹
۴۹	نامه فرمانده ارتش اسلام درباره فتح مصر	سوزاندن گنباخانه اسکندریه - وصف مصر و اسکندریه از زبان عمرو ابن العاص	۴۹۷

ردیف	عنوان	موضوع	صفحه
۴۰	نامه سعدوقاص در باره فتح ایران	ستایش عظمت ساسانیان و ثروت و جواهرات مداین در آن زمان - چگونگی جنگ قادسیه و پیروزی در مداین و سرانجام کار یزدگرد	۳۰۱
۴۱	بی انضباطی سر بازان عرب در دمشق		۳۱۱
۴۲	خدمت ناخدا یان ایرانی باسلام		۳۱۶
۴۳	عایشه از عمر خواست که بر مستمری او بیفزاید	گفتگوی غایبه با عمر در باره مستمری	۳۲۰
۴۴	چگونگی قتل عمر	گفتگوی عمر با سلمان فارسی در باره ساختمان مجدد کوفه و بصره - عمر خواب وحشتناک خود را برای علی (ع) شرح میدهد - توصیه عمر به مردم در باره خلافت علی (ع)	۳۲۸
۴۵	عمر بن الخطاب را چگونه می‌کشند	شکایت (ابو لؤلؤ) غلام ایرانی از اربابش به عمر - حمله ضارب در حین نماز به عمر - تا ضرب به ششم عمر همچنان بخوابدن نماز مشغول بود - گفتگوی عمر در آخرین لحظات حیات با عایشه - قتل عام ایرانیان و جلوگیری علی (ع) از آن	۳۳۶
۴۶	فعالیت عایشه برای خلافت عثمان	گفتگوی عثمان با سلمان فارسی در باره توسعه مسجد نبی (ص)	۳۵۱
۴۷	قیام مردم آذربایجان علیه اعراب		۳۶۰
۴۸	آیات قرآن چگونه جمع آوری شد		۳۶۷
۴۹	آغاز مخالفت عایشه با عثمان		۳۷۲
۵۰	شورش مردم بر عثمان و قتل او	اقدام حسن بن علی (ع) برای نجات زنان و کودکان عثمان	۳۸۰
۵۱	مقدمات خلافت علی بن ابیطالب (ع)	مقایسه دوران خلافت عثمان با خلافت علی بن ابیطالب (ع) - مذاکره عایشه با حسن بن ابیطالب (ع) - آتش زدن کاخ عثمان و قتل او و حمله به مسجد کوفه و غارت کردن آن	۳۸۸
۵۲	خلافت علی بن ابیطالب (ع)	نخستین اقدام علی (ع) برقراری نظم و انضباط - بود - اقدام قطع مستمریها دومین اقدام علی (ع)	۴۰۹
۵۳	آغاز مخالفت با خلافت علی (ع)		۴۲۱
۵۴	جنگ جمل	کشته شدن طلحه و قتل ناجوانمردانه زبیر	۴۳۳
۵۵	جنگ صفین	خنده معاویه و برسر نیزه کردن قرآن آنها	۴۵۱
۵۶	محاکمه و مرگ عایشه	اتهامات معاویه به عایشه، مرگ امام المؤمنین بر سر قبر رسول الله (ص)	۴۵۶